

Erävalvontaraportti 2016

Erävalvonnassa vuonna 2016 todettujen rikkeiden määrä väheni hieman aiemmasta. Tulos edellisvuonna oli tosin huonompi kuin koskaan aikaisemmin, eli hienoisesta laskusta huolimatta valvonnassa paljastui keskimääräistä enemmän rikkeitä, mitä selittää tehostettu kalastusvalvonta. Jälleen yli 60 prosenttia kaikista todetuista rikkeistä liittyi kalastukseen ja kolme neljästä kalastusrikkeestä oli laillisuuteen liittyvää. Myönteistä on, että suurpetoihin kohdistuvia laittomuuksia todettiin yhtä vähän kuin edellisvuonna eli vähiten 2000-luvulla: Erätarkastajien tietoon tuli neljä törkeää metsästysrikosta. Erävalvonnan Facebook-sivu (www.facebook.com/eravalvonta) on vakiintunut osaksi aktiivista viestintää. Parhaimmillaan yksittäisen päivityksen on nähnyt yli 60 000 henkeä.

Metsähallituksen 12 erätarkastajaa tarkastivat vuonna 2016 yhteensä 9 417 luonnossa liikkujaa. Tarkastuksissa havaittiin 643 laillisuusrikettä ja 308 luvallisuusrikettä. Näin yhteenlaskettu valvontarikkeiden osuus tarkastetuista ihmisistä oli 10,1 prosenttia, eli suunta kääntyi parempaan edellisvuoden ennätysluonosta tuloksesta (11,3 prosenttia). Tulosta täytyy edelleen pitää huonona, ja se selittyy kalastusvalvonnassa todetuilla rikkeillä.

Erätarkastajat tekivät suurpetojen lailliseen metsästykseseen ja laittomaan pyyntiin liittyviä tarkastuksia ennätyskellisen paljon, 397 kappaletta. Epäiltyjä törkeitä metsästysrikkoksia todettiin 4 tapausta, mikä on sama kuin edellisvuonna todettu vähäisin määrä 2000-luvulla ja alle puolet aiempien vuosien määristä. Törkeän metsästysrikkoksen kohteeksi joutuneet eläimet olivat kaikki karhuja. Lisäksi häirintää tai epäilyjä törkeästä metsästysrikkoksesta todettiin 9 kertaa; näiden kohteena oli useimmiten susi mutta myös ahma ja karhu.

Muutoin metsästäjien laillisuus- ja luvallisuusasiat olivat erittäin hyvin kunnossa ja rikkeiden osuus ennätysvähäinen, alimmillaan vuoden 2000 jälkeen. Tehdyissä 2 033 tarkastuksessa luvaton metsästystä todettiin vain 8 kertaa eli 0,4 prosentissa tarkastuksista. Laillisuusrikkeitä oli 42 kappaletta eli 2,1 prosenttia. Yleisin laillisuusrikkos on vuodesta toiseen aseiden kuljetus ilman suojusta tai puutteellisesti suojattuna ajoneuvossa. Hirven salakaatoja tuli tietoon 20 kappaletta. Hirvenmetsästyksessä kirjattiin aiempaa vähemmän rikosilmoituksia, mikä selittyy aiemmin yleisimmän rikoksen eli vasallisen emän ampumissäännösten lieventymisellä.

Kalastusta erätarkastajat tarkastivat ennätyskellisen runsaasti, 3 782 kertaa. Vuoden alusta voimaan tulleet kalastuslain muutokset olivat valvonnan painopisteenä. Yleisvesialueiden kalastuksen järjestäminen ja valvonta tulivat Metsähallituksen vastuulle ja olivat yksi painopistealue. Kalastuslain muutokset aiheuttivat myös yllättäviä ongelmia: esimerkiksi Tenon sivuvesillä esiintyi kansalaistottelemattomuutta, kun laintulkinnan täsmentymisestä johtuen osa paikallisista sai luvan ja osa ei.

Kalastuksen laillisuusrikkeitä oli edelleen paljon, 12 prosenttia tarkastuksista, mutta tulos oli kuitenkin parempi kuin edellisvuoden ennätysvuono 14,6 prosenttia. Puutteelliset pyydysmerkinnät olivat edelleen syynä suureen rikemäärään. Siellä missä oli valvottu aiemminkin, voitiin todeta kalastajien omaksuneen

lainmukaiset pyydysten merkintäkäytännöt hyvin. Saimaalla kalastustarkastuksia on eniten, ja siellä laillisuusrikkkeitä oli 30 prosentissa 1 000 tarkastuksesta, mikä on tuloksena hienokseltaan parempaan päin. Kalastuksen luovallisuusrikkkeitä valtakunnassa oli 131 kappaletta eli 3,5 prosentissa tarkastuksista; yleisimmin on kyseessä lupaehtoien rikkominen tai luvan kestoajan ylittäminen.

Saimaannorpan suojeleluun liittyvä kalastusvalvonta onnistui hyvin. Kalastusalueet osallistuivat valvontaan aktiivisemmin kuin ennen. Tiheimmän norppakannan alueella Saimaalla rikkeitä oli vähiten, esimerkiksi norpille vaarallisia väljänieluisia katiskoita ei näiltä alueilta tavattu ainuttakaan.

Maastoliikenneerikkeet olivat suunnilleen edellisvuoden luvuissa. Vuonna 2016 laillisuusrikkkeitä oli 6,7 prosenttia ja luovallisuusrikkkeitä 17,4 prosenttia, kun tarkastuksia tehtiin 759. Luvaton maastoliikenne on vuodesta toiseen yleistä, ja on selkeä tarve järjestää maastoliikenneasiat paremmin. Hiihtolomaviikot ovat luvattomankin maastoliikenteen sesonkia, ja kelkkailijat saattavat aiheuttaa taloudellisia vahinkoja taimikoissa sekä häiritä kotkien pesintää.

Metsähallituksen erävalvonnan yhteistoiminta Poliisin ja Rajavartiolaitoksen sekä riistahallintolain metsästyksenvolvojen ja kalastuslain kalastuksenvolvojen kanssa oli tiivistä, yhteisiä valvontatapahtumia näiden kanssa oli 517. Metsähallitus järjesti kolme valvonnan yhteistoimintaan ja ajankohtaisiin teemoihin painottunutta koulutustilaisuutta, joihin osallistui yhteensä 180 viranomaista. Erätarkastajien tukena oli 14 Metsähallitukseen palkattua määräaikaista valvojaa, jotka keskittyivät lähinnä kalastuksen mutta myös metsästyksen valvontaan. Määräaikaiset valvojat valvoivat etupäässä valtion alueita, mutta valvoivat laillisuutta myös kalastusalueiden ja riistanhoitoyhdistysten toimeksiannosta. Lisäksi valvontaresursseja parantaa vapaaehtoisten yhteistyövalvojen verkosto.